

BOSHLANGICH SINIF O'QUVCHILARIGA CHET TILINI O'QITISHDA INTERAKTIV METODLARDAN FOYDALANISHNING ZAMONAVIY USULLARI

Abduraimova Nozimaxon Valijonovna

Andijon davlat pedagogika instituti Pedagogika yo'nalishi, 1-kurs magistranti

Annotatsiya: *Ushbu maqolada chet tilini o'qitishning interaktiv metodlardan foydalanishning zamonaviy usullari qisqacha yoritib o'tildi. Bunda boshlangich sinf o'quvchilariga mos bo'lgan metodlardan foydalanib chet tilini tez va oson o'rganish uchun o'ziga hos bo'lgan ro'lli o'yinlar keltirib o'tilgan.*

Kalit so'zlar: *Interfaol ta'lim, ekskursiyalar, leksik ko'nikmalar, suhbat madaniyati, grammatika o'yinlari, Axborot-kommunikatsiya, ro'lli o'yin.*

Abstract: *This article briefly discusses modern methods of teaching a foreign language using interactive methods. It presents role-playing games that are suitable for primary school students to learn a foreign language quickly and easily using methods suitable for them.*

Keywords: *Interactive education, excursions, lexical skills, conversational culture, grammar games, Information and communication, role-playing game.*

Maktabda chet tilini o'rganish boshlang'ich sinflardan boshlanadi va shu paytdan boshlab butun o'quv jarayoni kommunikativ yo'nalishga ega bo'ladi. Boshlang'ich sinflarda chet tilini o'qitish metodikasi hali shakllanish bosqichida, bugungi kunda kichik maktabda chet tilini o'qitishning samarali usullarini izlash faol olib borilmoqda, ular ushbu bosqich o'quvchilarining psixologik xususiyatlaridan kelib chiqadi.

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari boshqa sohalar qatori ta'lim tizimida ham keng qo'llanilmoqda. Darslarni yangi pedagogik texnologiyalardan foydalangan holda o'tkazish o'qituvchidan alohida intellektual qobiliyatlarni talab qiladi. O'qituvchi o'quvchilarning qiziqishlarini to'g'ri aniqlay olsa, ularni maqsadga erishish yo'lga to'g'ri yo'naltira olsagina ta'limni o'zgartirish mumkin.

Interfaol ta'lim - bu kognitiv faoliyatni tashkil etishning o'ziga xos shakli bo'lib, u qulay o'quv muhitini yaratishga qaratilgan. Har bir talaba o'zini qulay, ishonchli his qiladi, o'zini muvaffaqiyatli, aqlli deb biladi va o'ziga ishonadi. Interfaol ta'limning mohiyati shundan iboratki, o'quv jarayoni barcha o'quvchilarning doimiy, faol va ijobiy o'zaro ta'siri sharoitida amalga oshiriladi. Keling, ba'zi interaktiv usullarni taqdim etaylik. Texnologiya "Ro'lli o'yin" Ro'lli o'yin bir vaqtning o'zida nutq, o'yin

va ta'lim faoliyati. Talabalar nuqtai nazaridan, ro'1 o'ynash - bu turli xil ro'llarda harakat qiladigan o'yin faoliyati. O'qituvchi uchun o'yinning maqsadi o'quvchilarning nutq qobiliyatlari va qobiliyatlarini shakllantirish va rivojlantirishdir. Ro'lli o'yinni boshqarish mumkin, uning tarbiyaviy tabiati o'qituvchi tomonidan aniq tushuniladi. Ro'1 o'ynash shaxslararo munosabatlarga asoslanganligi sababli, u muloqotga bo'lgan ehtiyojni keltirib chiqaradi, chet tilida unda ishtirok etishga qiziqish uyg'otadi, ya'ni motivatsion va motivatsion funktsiyani bajaradi [1].

Ro'lli o'yin ko'p jihatdan til vositalarini tanlashni aniqlaydi, nutq qobiliyatlari va qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi, o'quvchilarga turli xil nutq vaziyatlarida muloqotni taqlid qilishga imkon beradi. Boshqacha aytganda, bu shaxslararo muloqot sharoitida ko'nikma va qobiliyatlarni o'zlashtirish uchun mashqdir. Shu munosabat bilan ro'lli o'yin o'rganish funktsiyasini ta'minlaydi. Ingliz tili darslarida ro'lli o'yinlarning juda ko'p shakllari mavjud: taqdimotlar, qiziqish klublari, intervyular, sirtqi sayohatlar, davra suhbatlari, matbuot anjumanlari, ekskursiyalar, ertaklar, hisobotlar va boshqalar. Trening natijalari shuni ko'rsatadiki, chet tili darslarida ro'lli o'yinlardan foydalanish o'quvchilar nutqida ham sifat jihatidan ijobiy o'zgarishlarga yordam beradi (dialogik hamkorlikning xilma-xilligi, nutqiy hamkorligining xilma-xilligi). nutq) va miqdoriy jihatdan (nutqning to'g'riligi, nutqning hajmi, nutq tezligi) [2].

Ushbu texnologiyaning samaradorligi aniq, chunki loyiha interaktiv ta'lim va ingliz tili darslarida kommunikativ ko'nikmalarni rivojlantirishning faol shakllaridan biriga aylandi. Ushbu usul bolaning faol mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantirishga qaratilgan bo'lib, uni nafaqat eslab qolish va olgan bilimlarini takrorlashga, balki ularni amalda qo'llashga o'rgatadi. Loyiha ustida ishlash loyihani ishlab chiqish uchun har bir vazifani bajarish uchun yuqori darajadagi individual va jamoaviy mas'uliyatni o'z ichiga oladi. Guruhda ishlash barcha talabalarga ishda ishtirok etish imkoniyatini beradi

Hamkorlik va shaxslararo muloqot ko'nikmalarini mashq qilish imkonini beradi, bu esa uni eng mashhur strategiyalardan biriga aylantiradi. Bularning barchasi ko'pincha katta jamoada mumkin emas. Bu mozaika, munozaralar, ommaviy tinglovlar va taqlidning deyarli barcha turlari kabi ko'plab interaktiv usullarning ajralmas qismidir. Texnologiya "Mozaika" Axborot matni qismlarga bo'lingan. Alohida ma'lumotlar o'quvchilarga tarqoq shaklda beriladi. Vazifa ma'lumotlarning to'liq matnini yig'ishdir. Har bir talaba o'z asarini o'qiydi, so'ngra eshitganlari asosida to'liq matn tuzadi [3].

Texnologiya "Sotsiologik so'rov" Ushbu usul taklif qilingan mavzu bo'yicha ma'lumot to'plashga qaratilgan va o'quvchilarning sinf bo'ylab harakatlanishini o'z ichiga oladi. Ular topshiriq savollari yozilgan varaqlarni olishadi. Shu bilan bir qatorda, siz quyidagi vazifani taklif qilishingiz mumkin: Sinfdoshlaringiz qanday filmlarni ko'rishni yoqtirishini bilib oling. Iloji boricha ko'proq yigitlardan intervyu oling. Bunday holda, "Siz qanday filmlarni ko'rishni yoqtirasiz?" javobi ishlab chiqilmoqda.

Ko'pincha talabalarga qiyinchilik tug'diradi, chunki u to'liq javobni talab qiladi. Texnologiya "Qor to'pi" Ushbu usul kichik maktab o'quvchilarining nutqi va xotirasini rivojlantirish uchun yaxshi qo'llaniladi. Talaba mavzuni nomlaydi va tayoqchani qo'shniga beradi, u bir xil mavzular guruhiga tegishli ikkinchi so'zni o'ylab topadi va allaqachon ikkita so'zni tartibda chaqiradi. Keyingi talaba ikkita so'zni chaqiradi va o'zinikini qo'shadi va hokazo. Siz mavzular bo'yicha lug'atni ishlab chiqishingiz mumkin: "O'yinchoqlar" (mening ayiqcham, qo'g'irchoq, itim bor ...), "Kiyimlar" (menda ko'ylak, kozok bor, ...), "Meva va sabzavotlar" (menga apelsin, banan, olma.).

O'qitishning interfaol usullaridan foydalanishning afzalliklari:

- barcha o'quvchilarni faollashtirish;
- qiziqarli va foydali;
- o'rganish motivatsiyasini oshirish;
- darsda ish shakllarini diversifikatsiya qilish imkonini beradi;
- bilimlarni amaliyotda qo'llash imkonini beradi;
- mustaqil ishlashga o'rgatadi;
- aqliy faoliyatni rivojlantirish;
- jamoada ishlash qobiliyatini rivojlantirish;
- turli qarashlarni aniqlash imkonini beradi;
- muloqot madaniyatini tarbiyalash;
- yangi materialni idrok etishni osonlashtirish;
- kognitiv faollikni rag'batlantirish;
- o'zini hurmat qilish va o'z ishidan qoniqish hissini oshirish;
- ular sizni tinglashni, tushunishni, suhbatdoshga munosabat bildirishni o'rgatadi. Demak, interfaol ta'limning mohiyati shundan iboratki, o'quv jarayoni shunday tashkil etilganki, unda deyarli barcha o'quvchilar ishtirok etadilar [4].

Bilish jarayoni, ular bilgan va o'ylagan narsalarni tushunish va mulohaza yuritish imkoniyatiga ega. O'quv materialini o'zlashtirish, o'zlashtirish jarayonida o'quvchilarning birgalikdagi faoliyati har kimning o'ziga xos individual hissasini qo'shishini, bilim, g'oyalar, faoliyat usullari almashishini anglatadi. Boshlang'ich sinf o'quvchilarini o'qitishning etakchi usullari o'yin ekanligi ham isbotlangan.

O‘yin muhim uslubiy va psixologik vazifalarni muvaffaqiyatli hal qilish imkonini beradi, masalan: — bolalarning nutq faoliyatiga, muloqotga psixologik tayyorgarligini yaratish; — ularning til materialini qayta-qayta takrorlashning tabiiy zarurligini ta‘minlash; — talabalarni situatsion spontan nutqqa tayyorlash bo‘lgan nutq variantini to‘g‘ri tanlashga o‘rgatish; - charchoq va zo‘riqishni yo‘qotish. O‘yin xarakteridagi mashqlar o‘z maqsadi, mazmuni, usullariga ko‘ra har xil bo‘lishi mumkin. Keling, ushbu o‘yin turlarining har birini ko‘rib chiqaylik.

Talabalarining artikulyatsiya va intonatsiya qobiliyatlarini shakllantirishga hissa qo‘shish. Masalan: "Asalari" o‘yini. O‘yinning maqsadi: ovozli trening O‘yinning borishi: o‘qituvchi ko‘rsatadi. Talabalar ikkita asalari chizilgan rasm. O‘qituvchi bir ari ingliz, ikkinchisi rus ekanligini tushuntiradi. Asalarilar bir-birlari bilan muloqot qilishadi, inglizcha esa And tovushini va ruschani talaffuz qiladi. Talabalar ikki ari suhbatini, navbatma-navbat tovushlarni tasvirlashlari kerak. Imlo o‘yinlar. Boshlang‘ich sinflarda ingliz tilini o‘rgatishda imlo o‘yinlaridan foydalanishdan asosiy maqsad yozuv ko‘nikmalarini shakllantirishdan iborat. Masalan: "Yo‘qolgan harflar" o‘yini. O‘yinning maqsadi - o‘rganilayotgan mavzu doirasida leksik birliklarni yozishda imloni tekshirish. O‘yinning borishi: o‘yin boshlanishidan oldin o‘qituvchi sinfni ikki jamoaga ajratadi. Ikkala jamoa uchun ham harflari etishmayotgan so‘zlar doskaga yoziladi. O‘yin davomida har bir jamoa a‘zosi doskaga chiqadi va etishmayotgan xatni yozadi. A‘zolari kamroq xatoga yo‘l qo‘ygan jamoa g‘alaba qozonadi [5].

Leksik o‘yinlar leksik birliklarni esda saqlashga yordam beradi, o‘quvchilarni tabiiy muhitga yaqin vaziyatlarda lug‘atdan foydalanishga o‘rgatadi, o‘quvchilarning nutq reaksiyasini rivojlantiradi, so‘zlarning mos kelishi bilan tanishtiradi, ya‘ni kuchli so‘z birikmalarining shakllanishiga yordam beradi.

Leksik ko‘nikmalar. Masalan: "Kim to‘g‘ri ulanadi?" o‘yini. O‘yinning maqsadi o‘quvchilarni yangi lug‘at bilan tanishtirish va ularni ishlatishga o‘rgatishdir. O‘yinning borishi: talabalar ma‘lum bir ketma-ketlikda joylashgan nuqtalari bo‘lgan qog‘oz varaqlarini olishadi. 1 dan 20 gacha nuqtalarni birlashtirib, konturni chizish orqali ular rasmda tasvirlangan ob‘ektни aniqlay oladilar. Keyin o‘qituvchi so‘zni tarjima qiladi va o‘quvchilar undan keyin takrorlaydilar. Grammatik o‘yinlarning asosiy maqsadi ma‘lum grammatik qoidalarni o‘rgatishdir. O‘qituvchi deyarli har bir grammatik hodisa uchun o‘yinni tanlashi mumkin. Keling, grammatik o‘yinlarning misollarini ko‘rib chiqaylik. O‘yin "Sizning joyingiz qayerda?". O‘yinning maqsadi - oddiy va so‘roq gapda so‘z tartibini o‘rgatish. O‘yinning borishi: O‘qituvchi birinchi navbatda jumalarni o‘ylab topadi va gapning har bir so‘zini kartaga yozadi. Keyin u

kartalarni aralashtirib, talabalarga tarqatadi. Hukm olish uchun ular turishlari kerak. Ijodiy o‘yinlar, yuqorida aytib o‘tilganidek, eshitish va nutqni o‘z ichiga oladi. Eshitish o‘yinlari o‘quvchilarning eshitish xotirasini rivojlantirishga, nutq oqimidagi individual nutq shakllari va so‘z birikmalarini tan olish qobiliyatiga yordam beradi. Keling, eshitish o‘yinlari misollarini ko‘rib chiqaylik. O‘yin "Kimligini toping?" O‘yinning maqsadi: nutqni eshitishni rivojlantirish, dialogik nutq ko‘nikmalarini shakllantirish hisoblanadi [6].

Adabiyotlar ro‘yhati

1. Xilchenko T.V., Olar Yu.V. "Foydalanish a da interfaol usul va uslublar zamonaviy ingliz tili darsi", maqola.
2. Kalabuxova G.N. "Yo‘llari interaktiv texnologiyalarni joriy etish tezlashtirilgan o‘qitish shartlari talabalarga chet tili" maqolasi.
3. Po‘lat E.S. "Yangi pedagogik va sohasida axborot texnologiyalari ta'lim tizimi: ta'lim Pedagogika talabalari uchun turar joy universitetlar." - M.: Izdat. Markaz "Akademiya", 2000. - b. 272.
4. Andreeva, N. V. Zamonaviy vositalar kommunikativ kompetentsiyani shakllantirish [Elektron resurs] / N. V. Andreeva // Elektron ilmiy va amaliy jurnal "Zamonaviy ilmiy tadqiqotlar va innovatsiya". - 2017. - URL : <http://web.snauka.ru/issues/2011/12/5910>
5. Beksultanova, L. A. O‘yindan foydalanish chet tilini o‘qitish texnologiyalari til [Elektron resurs] // Vektor Tolyatti davlat universiteti fanlari fakulteti. Seriya: Pedagogika, psixologiya. URL: https://cyberleninka.ru/article/n/ispol_zovanie-igrovyyh-exnologiy-priobuchenii-inostrannou-yazyku.
6. Negnevitskaya, E. I. Til va bolalar / E. I. Negnevitskaya, A.M. Shaxnarovich. - M.: Nauka, 1981. - 111